

Naturkonsulent
Mette Møller
Ragborg fra
Agri Nord
finder de
oplagte na-
turmuligheder
med et Natur-
tjek hos mæl-
keproducent
Jacob Damga-
ard Berthel-
sen. Foto: Marie
Gang Larsen

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Naturtjek giver tjek på naturen

Barjord, læhegn og dødt ved. Et Naturtjek viser nemme naturgevinster på bedriften.

Kan jeg gøre noget for naturen, som også passer med driften på gården, så gør jeg gerne det.»

Mælkeproducent Jacob Damgaard Berthelsen kigger ud over markerne omkring gården nær Farsø, hvor græs og majs fylder godt.

Denne formiddag skal han mødes med naturkonsulent Mette Møller Ragborg fra Agri Nord. Hun skal lave et Naturtjek på ejendommen og har forberedt sig ved at gennemgå

nye og gamle kort over gårdens 200 hektar.

Naturtjek er et koncept udviklet af SEGES Natur, som efterfølgende har uddannet lokale naturkonsulenter. Efter Naturtjekket laver konsulenten en rapport for gården med vurderinger og anbefalinger.

»Nogle ting skal blot bevarer, som de er, andre steder giver jeg input til, hvad der kan gøres af yderligere tiltag. Men det er helt op til landmanden at bestemme, om det skal gøres, hvornår og i hvilken takt,« siger Mette Møller Ragborg.

På gården ved Farsø foreslår Mette at se nærmere på læhegn, et §3-areal med et gammelt dige og en lille u-dyrket, fugtig kile, som er groet til i pil

og siv ned mod et vandløb. Jacob Damgaard Berthelsen har også gjort sig tanker om, hvad han gerne vil se nærmere på sammen med naturkonsulenten.

»Er der noget, jeg kan gøre især for lærken, viberne og agerhøns?«

Han nævner også gårdens mange læhegn. Dem vil han også gerne sætte endnu mere i spil, hvis noget kan gøres bedre.

Altid noget at passe på

Gården er en helt almindelig konventionel produktionsgård i et helt almindeligt landskab – det er altså ikke Danmarks sjældne, unikke og sårbare natur, men det danske

kulturlandskab. Alle steder er der knapper, der kan skrues på, forklarer Mette Møller Ragborg.

Naturtjekket giver et overblik. Konsulenten går ejendommen igennem og vurderer natur og småbiotoper ud fra en skala på 1-10 stjerner.

»Det er ikke alt, der har potentiale til at score 10 stjerner. Men nogle bliver faktisk overraskede over, at et gammelt halvdødt træ kan score højt. Det gælder også en skrænt med blottet jord, som jo i produktionsammenhæng ikke tæller så højt.«

Mette Møller Ragborg nævner den blomsterstribe, som mælkeproducenten har langs hele sin lange grusvej. Den er

køn, men scorer ikke så højt, fordi den lægges om og ikke er permanent.

»Men det er bedre end at gøre ingenting. Det skal vi huske på,« mener hun.

Jacob har haft blomsterstriber i flere år, og hos ham var den med til at sætte tanker i gang:

»Hvordan kan jeg ellers gøre en forskel? Jeg har ladet en bunke gamle grene ligge. Er det en god idé?« spørger han.

Det bekræfter Mette Møller Ragborg. Grenene ligger nu i udkanten af engen og giver læ og ly for fugle, dyr og insekter:

»De skal bare have lov at ligge uforstyrrede, og næste gang, der er grene til overs, kan de lægges et andet sted i en ny

«I landbruget får vi for ofte skyld for nedgangen i biodiversitet. Den holdning vil jeg gerne være med til at ændre på, samtidig med at jeg faktisk også gør noget til gavn for naturen.»

Mælkeproducent Jacob Damgaard Berthelsen

Hvem er vi?

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisationen for landbruget, fødevare- og agroindustrien. Vi skaber viden og er din repræsentant over for politikere, medier og myndigheder i ind- og udland. Vores mål er at opretholde retten til at producere og give jer de bedst mulige rammer at drive landbrug og fødevarevirksomhed i.

»Selvom det måske ikke ser ud af meget, så er der masser af værdi i et gammelt læbælte, så lad det endelig være. Skal der ske noget, så tænk på at variation er godt. Både i hvilke træer, der vokser – her er hvidblomstrende træer som mirabel og hvidtjørn rigtigt gode – men også i, om det er tæt eller tyndt. Og hvis et gammelt halvdødt træ vælter, så lad det endelig ligge,« siger Mette Møller Ragborg

Og skal Jacob Damgaard Berthelsen med sine mange græsmarker gøre en forskel for lærker og viber, så kunne en vej frem være lidt barjord langs med kanterne, hvor der er varme, og hvor der kan støvades.

Efter et Naturtjek får landmanden et skilt, der viser, at her er der udført Naturtjek. På den måde er det også synligt for både gårdens medarbejdere, samarbejdspartnere og gæster, at her er der også fokus på den del af at drive et landbrug.

For mælkeproducenten er det også en motiverende faktor:

»I landbruget får vi for ofte skyld for nedgangen i biodiversitet. Den holdning vil jeg gerne være med til at ændre på, samtidig med at jeg faktisk også gør noget til gavn for naturen.«

NATURTJEK

1. Naturtjek: Naturtjek tilbydes både til økologiske og konventionelle landbrug og alle driftsgrene. Et Naturtjek består af et besøg af en naturrådgiver fra SEGES eller den lokale landbrugsrådgivning (DLBR), som giver ideer til udviklingen af gårdens natur ud fra tilgængelige naturdata og en markvandring.

2. Skræddersyet: Efter Naturtjekket får man skræddersyet en Naturtjek-plan med et oversigtskort, billeder, beskrivelser af naturværdierne på bedriften samt et Naturtjek-skilt, som man kan hænge op på bedriften. Bedriftens naturværdier vurderes ud fra et stjernesystem fra 1 til 10, hvor 10 stjerner betyder god naturværdi, og her får man mest natur for pengene.

3. SEGES: Naturtjek-metoden er udviklet af SEGES Natur med støtte fra 15. Juni Fonden. Du kan få mere viden om naturtjek på seges.dk/natur eller hos din egen rådgivningsvirksomhed.

bunke. Det er et enkelt tiltag, som de fleste kan være med på.

Det samme gælder tricket med at lade halvdøde træer stå.

Hun forklarer, at det endda er muligt at fremprovokere trædød i læbæltet ved at skære ringe rundt i træets bark. Så dør træet og kan blive levested for insekter og fugle.

»Det kunne godt være en af de ting, jeg gør,« konkluderer Jacob efterfølgende.

Variation er godt

Et andet læhegns råd fra Mette er at skabe lidt mere variation, så det ikke er tæt alle steder, men har nogle små åbne huller.

”De fleste landmænd vil gerne vide mere om naturen”

Flere landmænd vil gerne vide mere om den natur, de har på bedriften. Et Naturtjek på gården skal give landmanden mere viden om, hvordan man forbedrer biodiversiteten.

Af Anne Elbæk, L&F

Mange landmænd ønsker at gøre noget for naturen på deres gård, men mangler viden om, hvilke tiltag der

har størst mulig gevinst for naturen.

»De fleste landmænd ved en hel masse om deres afgrøder,« siger Lone Andersen, viceformand i Landbrug & Fødevarer, som fortsætter:

»Men de ved måske ikke nok om deres naturarealer. Jeg oplever i hvert fald, at de gerne vil vide mere.«

Naturtjek er et værktøj, som hjælper landmanden med at beskytte, forvalte og etablere naturen på bedriften.

»Naturtjekket giver et godt overblik over den natur, man har, og hvordan man bedre

kan passe på den. Man får en udførlig rapport med billeder og et kort over ens naturarealer, og herefter kan man som landmand selv tage stilling til, hvad man vil gøre,« siger Lone Andersen, som selv har fået lavet et Naturtjek og er blevet overrasket over, hvor meget man selv kan gøre for at øge biodiversiteten.

»Jeg har lært, at ved at lade være med at gøre noget, så gør man faktisk en hel masse. For eksempel pløjer jeg ikke helt ud til markvejen, så dér er en permanent græsstribe i vejrabatten. Her kan planter som kællingetand og røllike

så vokse. Det er noget, bierne elsker,« siger Lone Andersen.

»Der bliver stillet større krav til, at vi skal indtænke biodiversiteten i landbruget. Derfor er Naturtjek et rigtig godt værktøj til at få råd og sparring til, hvad man som landmand kan gøre på sin bedrift. Naturtjekket giver et øget dyreliv, en forbedret biodiversitet samt gode oplevelser til familien på gården, som kan følge med i naturens udvikling. Samtidig viser landmanden lokalsamfundet, at han gør noget for naturen,« mener Lone Andersen.

At gøre noget for naturen kan være noget så simpelt som at efterlade bunker af dødt ved. Det er helt op til landmanden, hvilke tiltag han vil sætte i gang. Foto: Marie Gang Larsen

Det er de små løsninger, som gør den store forskel for naturen

Naturtjekket hjælper landmanden med at forbedre naturen på bedriften ved hjælp af simple men effektive løsninger. Men det vigtigste er dog at passe på den natur, man i forvejen har.

Af Anne Elbæk, L&F

Bevar, beskyt, genopret og nyetabler – sådan lyder rækkefølgen for, hvor-

dan landmanden skal forvalte store og små naturområder. Det er nemlig vigtigt at værne om de naturværdier, man i forvejen har på sin bedrift, da naturen over tid kan tiltrække liv og danne levesteder.

Naturtjek blev udviklet af SEGES i 2018, hvor de første landmænd fik udført et Naturtjek. Siden er 28 lokale DLBR-rådgivere blevet uddannet i at udføre et Naturtjek, og de dækker nu hele landet. De har fokus på at finde de løsninger, som passer bedst til gården, så natur,

økonomi og driftspraksis går op i en højere enhed. Prisen på et Naturtjek kan variere, men er typisk 15.000 kroner. Naturtjekket løber over forskellige stadier. Først kortlægger naturrådgiveren den allerede eksisterende natur på ejendommen. Efter kortlægningen får landmanden en prioriteret handlingsplan for sit naturområde. Det er herefter op til landmanden at beslutte, om nogle af de nye tiltag skal sættes i værk. Og det handler ikke kun om de store tiltag:

»Det er ofte små justerin-

ger i det, som man allerede gør, som kan gøre en stor forskel for naturen,« siger specialkonsulent i SEGES Natur Rikke Rørby Graversen og uddyber:

»Det er blandt andet løsninger som at justere i antallet af græssende dyr på naturarealer, som gør den store forskel for biodiversiteten.«

Rikke Rørby Graversen fortæller også, at det er de permanente løsninger, som står år efter år, der har den bedst mulige effekt på naturen.

Kontakt os

Du er altid velkommen til at kontakte Landbrug & Fødevarer på telefon

33 39 40 00
eller mail info@lf.dk

Følg Landbrug & Fødevarer på sociale medier

Facebook
Landbrug & Fødevarer: www.facebook.com/LandbrugFoedevarer/
Formand Søren Søndergaard: <https://www.facebook.com/FormandLandbrugFoedevarer/>
Adm. direktør Anne Lawaetz Arhning: www.facebook.com/LFdirektoer/

LinkedIn:
www.linkedin.com/company/landbrug-&-foedevarer/

Twitter:
[@spisekammeret](https://twitter.com/spisekammeret)